

Slechts vernieuwing kan behouden

Everhardus Potgieter

De tijd dat schoolprogramma's en leerplannen decennia ongewijzigd bleven, behoort in het onderwijs tot het verre verleden. In het kielzog van het Lager Onderwijs, het Technisch Secundair Onderwijs en het Hoger Onderwijs, springt ook het ASO mee op de vernieuwingsboot. De stroom nieuwe initiatieven moet het ASO beter laten aansluiten bij het huidige Hoger Onderwijs en de beroepscompetentie van het moderne bedrijfsleven. Competentieontwikkeling, projectwerk, portfolio, zelfevaluatie en vrije ruimte zijn de termen van deze didactische vernieuwing. Bedoeling is bij de leerlingen attitudes te ontwikkelen, gericht op het onderzoekend of maatschappelijk handelen.

VRIJE RUIJTE: vrijheid, blijheid

Op K.A.Pitzemburg wordt momenteel de onderwijsdiscussie gevoerd rond "vrije ruimte". Deze onderwijsterm wordt gebruikt om dat gedeelte van het lessenrooster aan te duiden dat de school zelf mag invullen met optie vakken in de derde graad van het secundair onderwijs. Naast de algemene ASO-vakken en de specifieke vakken van de studierichting, kan de school op een creatieve manier twee lessen invullen met optievakken, specifieke projecten, nieuwe vakken of uitbreiding van bestaande vakken. In principe wordt bij de keuze voor de invulling van de vrije ruimte een behoorlijk grote zelfstandigheid van de leerling verwacht. Bedoeling is dat de leerlingen inschrijven voor één van de aangeboden cursussen of projecten, ongeacht hun studierichting. Zo kan een leerling met wetenschappelijke belangstelling een extra module fysica, chemie, biologie of aardrijkskunde volgen. Maar daarnaast zijn ook projectwerk rond Europese integratie, de uitbouw van een mini-onderneming of sportinitiatie mogelijk. Wie zich verder in de wiskunde wil verdiepen, kan dan weer bij een module wiskunde & wetenschappen of wiskunde & economie terecht.

Op de voorlichtingsavond voor de overgang van tweede naar derde graad wordt de keuze van de school toegelicht en krijgen de ouders inzicht in het aangeboden programma.

ONDERZOEKSCOMPETENTIE: werken rond je interesses

Onder onderzoekscompetentie verstaan we de bekwaamheid om de verworven kennis aan te wenden voor eigen onderzoek in een nieuwe context. Doel is dat de leerlingen zich op een onderzoeksprobleem oriënteren door gericht informatie te verzamelen, te ordenen en te verwerken.

In tegenstelling tot de vrije ruimte is de keuze van de geschikte discipline hier wel beperkt. Voor dit onderzoek komen alleen de "poolvakken" van de gekozen studierichting in aanmerking. Concreet betekent dit dat op Pitzemburg Latijn, economie, wiskunde, wetenschappen en moderne talen poolvakken kunnen zijn. Elke leerling kiest een onderzoeksopdracht die aansluit bij de polen van zijn/haar studierichting.

Enkele voorbeelden: is zeelucht werkelijk gezonder? Hoe werkt een speelgoedtol? Hoe is de huidige jongerencultuur terug te vinden in de media? Op welke manier ging men in het Antieke Rome om met humor in de kunst en de literatuur? Verder zijn er de zg. crossover onderwerpen: is Chinees studeren een meerwaarde voor je cv? Autisme op de werkvloer: een handicap of een meerwaarde?

Het project staat onder begeleiding van de mentor en verloopt in verschillende fasen. De leerlingen houden een logboek bij over hun progressie in de onderzoeksopdracht.

Afspraak op de eerstvolgende opendeurdag, waar de eerste onderzoeksresultaten getoond worden.

DO YOU SPEAK UNESCO?

Het wereldwijde ASP-net van met de Unesco geassocieerde scholen bestaat intussen al meer dan 50 jaar. Deze samenwerking tussen de scholen en de UNO-organisatie heeft tot doel de specifiek pedagogische taken van de Unesco naar de scholen van de hele wereld uit te dragen. Ook België trad indertijd toe op initiatief van toenmalig inspecteur Paul Morren, oud-leraar van Pitzemburg. Bedoeling van de Unesco is in de eerste plaats UNO- en Unesco-thema's zoals vrouwenrechten, kinderrechten, erfgoededucatie of waterbeleid in het onderwijsprogramma te laten inschrijven. Maar dit ASP-net is ook een uitgelezen circuit voor uitwisselingsprojecten en internationale fora.

K.A.Pitzemburg koestert al jaren het label Unescoschool. In het verleden stuurde de school meermaals een leerlingendelegatie naar een internationaal Unesco-colloquium. Vanuit de school werden verschillende projecten rond erfgoededucatie gelanceerd. Een greep uit recente Unesco-programma's en internationale colloquia:

UNESCO-MILLENNIUMPROJECT (Parijs, 1999)

Dit wereldcongres bracht jongeren uit alle delen van de wereld samen om in het Unescogebouw in Parijs de sociale en ecologische prioriteiten voor de 21ste eeuw vast te leggen. Nadien werd dit jongerenmanifest met de beleidslijnen voor de nieuwe eeuw aan de Algemene Vergadering van de UNO voorgelegd.

DO YOU SPEAK UNESCO? (Zwitserland, november 2003)

Naar aanleiding van het 50-jarig bestaan van het ASP-net vond in het Zwitserse Bienne een congres rond communicatie plaats met jongeren uit alle werelddelen. De leerlingen namen deel aan creatieve workshops, waarin taal, meertaligheid of andere communicatievormen centraal stonden.

ERFGOEDEDUCATIE

Van de zeven wereldwonderen uit de klassieke oudheid staan alleen nog de Egyptische piramiden overeind. Maar intussen heeft de Unesco wel een imposante lijst van het huidige werelderfgoed opgesteld.

In een inleidend overzicht belichtte dhr. Paul Morren in 2003-2004 op twee dia- en voordrachtavonden het Europese en het buiten-Europese erfgoedpatrimonium dat deel uitmaakt van het Unesco-werelderfgoed van landschappen en monumenten. De lezing vormde voor Pitzemburg het startsein voor een reeks erfgoedprojecten in 's Hertogenbosch, Venetië en binnenkort Carcassonne.

Ook de recente monumentenstrijd ging niet ongemerkt voorbij. De leerlingenraden van de vier Mechelse athenea organiseerden activiteiten op de Grote Markt om de Mechelse inzending kracht bij te zetten.

VESTING ALS CORSET: PROJECT ROND VESTINGSTEDEN (oktober 2005)

Zijn vestingmuren beklemmend of inspirerend? Dat was het thema van een internationaal congres in 's Hertogenbosch. De Nederlandse stad was uitgeroepen tot vestingstad 2005 en bracht leerlingen en architecten uit diverse Europese vestingsteden in het Rijksarchief samen. Ze werkten er hun urbanistische visie op de huidige functies van de vestingsteden in de 21ste eeuw uit. De leerlingen toonden zich geïnspireerde ontwerpers van de ideale stad van de toekomst.

VENETIE, STAD IN DE LAGUNE (april 2006)

Venetië staat op de lijst van de zeven meest bedreigde Unesco-monumenten ter wereld. Hoe de dogenstad redden van verdrinking of verstikking, vormde het onderzoeksthema van een Unesco-reis van leerlingen uit het 4de, 5de en 6de jaar.

CARCASSONNE (mei 2007)

Dit jaar werkt Pitzemburg een project uit rond de vestingstad Carcassonne en de restauratie door Viollet-le-Duc. Aansluitend bezoeken we het erfgoed van de katharen. De ruïnes van de katharen zijn de stille getuigen van een markante episode in de Europese geschiedenis. *Inschrijvingen open*

AUSCHWITZ (jan. 2007)

22 januari, om 5u 's morgens. Afspraak in Melsbroek. Check-in op de militaire luchthaven voor een vlucht naar Krakau voor een bezoek aan Auschwitz - Birkenau, op uitnodiging en in aanwezigheid van de minister van Defensie. Een ééndagsreis die een van de zwartste bladzijden uit de geschiedenis levendig in het geheugen houdt.

Uit het getuigenis van 2 deelnemers: "Je hoort in de geschiedenisles wel iets over de Holocaust, maar het is moeilijk de realiteit in te schatten. Toen we Auschwitz binnenstapten en we het bord "Arbeit macht Frei" passeerden, kwam de werkelijkheid op ons af. Als je eindeloze barakken ziet, waar de joden met honderden bij elkaar moesten hokken, begin je het te vatten. Hoe is zo iets toch kunnen gebeuren? We kregen stoffen te zien, gemaakt uit het haar van joodse vrouwen. En dan dat spoor, dat ene spoor waarover ze binnen werden gebracht door de Poort des doods om nooit meer terug te keren....

(Pieter-Jan Wittockx/ Ruben Sleenckx)

